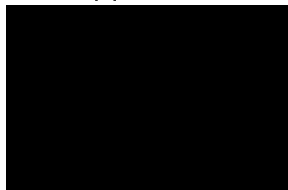

Sp. zn. K106 61/2025
Naše č. j. KVOP-49806/2025
Datum 31. 10. 2025

Vážený pan

ID DS:
Do vlastních rukou

**Sdělení
o vyřízení žádosti o informace
a o vydání rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti
podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím**

Vážený pane

dne 16. 10. 2025 obdržela Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí Vaši žádost o informace. Žádáte o:

1. Poskytnutí informace: „*Jaká konkrétní opatření přijal Váš úřad, tj. Veřejný ochránce práv, aby přiměl plnit Českou republiku zásady přijaté Valným shromážděním OSN v roce 1993 (tzv. „Pařížské principy“), tj. zřízení „Ochránce lidských práv“ v ČR?*“
2. Poskytnutí informace: „*V kolika zemích ve světě již „Ochránce práv“ působí, z toho v kolika zemích EU a ve kterých*“
3. Poskytnutí informace: „*Koho a kdy a s jakým výsledkem Váš úřad konkrétně počínaje dnem 1. 1. 2019 dodnes upozornil, že v ČR „Ochránce lidských práv“ chybí a že ČR neplní usnesení US OSN z roku 1993, tz. „Pařížské principy“*“

Dáváme Vám tyto informace:

K bodu č. 1

Předně je důležité uvést, že veřejný ochránce práv (dále jen „ochránce“) nemá přímou zákonodárnou iniciativu. Nemohl tedy zahájit legislativní tým, že by Poslanecké sněmovně předložil návrh zákona. K tomu není oprávněn. Do zákonodárského procesu mohl pouze vstupovat nepřímo (například oprávnění ochránce vyjadřovat se k materiálům předkládaným vládě v rámci připomínkového řízení podle § 22 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv a ochránci práv dětí, účastnit se pracovních jednání).

Zákon o veřejném ochránci práv před jeho novelizováním zákonem č. 77/2005 Sb. (tj. ve znění účinném před 1. 7. 2025) nevyhovoval ve všech ohledech tzv. Pařížským principům. Ty mimo jiné vyžadují, aby národní lidskoprávní instituce byla zřízena speciálním zákonem,

aby měla co možná nejširěji vymezený mandát k ochraně lidských práv a také dostatečnou nezávislost a odpovídající financování. Právě potřebu odpovídajícího financování veřejný ochránce práv opakovaně zdůrazňoval (vizte např. tiskovou zprávu [Vznik národní lidskoprávní instituce \(NHRI\) i zřízení dětského ombudsmana by ochranu lidských práv v Česku posílily, shodují se ombudsman i jeho zástupce](#), ze dne 12. 12. 2023).

Ochránce zřízení instituce ochránce práv dětí a národní lidskoprávní instituce opakovaně podporoval. V případě některých legislativních návrhů však upozorňoval na problematické institucionální řešení:

- Stanovisko ochránce vládě k návrhu zákona o dětském ochránci práv ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. 26694/2020/S, [eso.ochrance.cz](#). Zde vládě doporučil přijmout k této předložené podobě návrhu zákona nesouhlasné stanovisko s ohledem na absentující vymezení vzájemných vztahů mezi veřejným ochráncem práv a navrhovanou institucí dětského ombudsmana.
- Stanovisko veřejného ochránce práv k návrhu poslanců Heleny Válkové, Davida Kasala, Karla Raise, Aleny Schillerové a dalších, na vydání zákona o ochránci práv dětí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o ochránci práv dětí) (sněmovní tisk č. 262) ze dne 18. 7. 2022, sp. zn. 39846/2022/S, [eso.ochrance.cz](#). Zde vládě doporučil přijmout nesouhlasné stanovisko.
- Připomínky veřejného ochránce práv k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony ze dne 13. 7. 2023, č. j. KVOP-26068/2023/S, [eso.ochrance.cz](#). Zde mimo jiné ochránce zdůraznil, že národní lidskoprávní instituce nemá být zřízená pouze tzv. *pro forma* (např. bez odpovídajícího personálního a finančního zajištění její činnosti).

Ochránce využil svého oprávnění a požádal o udělení slova při druhém čtení novely zákona o veřejném ochránci (sněmovní tisk č. [688](#), 9. volební období). Dne 13. 9. 2024 tak vystoupil na 112. schůzi Poslanecké sněmovny a upozornil na několik praktických bodů, které se k zřízení dětského ombudsmana a rozšíření kompetencí ochránce jako národní lidskoprávní instituce (NHRI) vztahují (k tomu vizte [výroční zprávu za rok 2024](#), s. 12 a 24).

Ochránce se do legislativních prací na přípravě zmíněné novely zákona o veřejném ochránci práv zapojoval i jinými způsoby např. účastí v [pracovní skupině](#) vytvořené ministrem pro legislativu a při dalších politických jednáních (k tomu vizte výroční zprávu za rok 2023, s. 44).

V rámci příprav zákona č. 77/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony ochránce uspořádal diskusi mezi představiteli národních lidskoprávních institucí ze sedmi evropských států, **ministrem pro legislativu** Michalem Šalamounem, akademiky, zástupci neziskových organizací a mezinárodních organizací zabývajících se ochranou lidských práv (k tomu vizte tiskovou zprávu [V Kanceláři ombudsmana budou o možném vzniku české národní lidskoprávní instituce \(NHRI\) v pondělí diskutovat odborníci na ochranu lidských práv ze sedmi evropských států](#), ze dne 14. 9. 2023).

K bodu č. 2

Tyto informace nemáme, proto je Vám nemůžeme poskytnout. Podrobnější vysvětlení najdete v příloženém rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti.

K bodu č. 3

Předně je nezbytné zdůraznit, že tzv. Pařížské principy, tedy Vámi zmiňované usnesení Valného shromáždění OSN ze dne 4. března 1994, zn. A/RES/48/134¹, nejsou mezinárodní smlouvou a neukládají tak členským státům přímo právní povinnost zřídit národní lidskoprávní instituci.

Tzv. Pařížské principy tak pouze vytvářejí **mezinárodně uznávané standardy** pro fungování národních lidskoprávních institucí pro případ, že se je členské státy rozhodnou zřídit. Jsou spíše doporučením ke zřizování lidskoprávních institucí lze tedy pouze doporučit, nikoliv mezinárodním závazkem. Případné „neplnění“ uvedeného usnesení tedy nelze vnímat jako porušení závazku České republiky v oblasti mezinárodního práva.

Ochránce proto ani nikdy netvrdil, že zřízení NHRI je naplněním mezinárodního závazku České republiky (na rozdíl od zřízení instituce dětského ombudsmana).

Informace, na které tento dotaz směřuje, jsou z podstatné části poskytnuty již v odpovědi na Váš dotaz č. 1. Vizte výše poskytnuté informace k zapojení ochránce do legislativních prací na novele zákona o veřejném ochránce práv.

Ochránce však dále průběžně informoval i širokou veřejnost. Ochránce již na skutečnost, že v České republice chyběla národní lidskoprávní instituce upozornil například ve své [Monitorovací zprávě za rok 2020](#) o naplňování práva na rovného zacházení a ochrany před diskriminací (str. 29).

Ochránce k otázce národní lidskoprávní instituce a dětského ombudsmana vydal vícero tiskových zpráv:

- [Proč v Česku potřebujeme národní lidskoprávní instituci?](#), ze dne 10. prosince 2022. Zde zástupce ochránce zdůraznil, že je zapotřebí změnit zákon o veřejném ochránci práv k tomu, „*aby lidskoprávní institucí ombudsman opravdu byl, je však třeba změna zákona*“.
- [Je dobře, že chce vláda zřídit dětského ombudsmana a národní lidskoprávní instituci. Bez lidí to ale nezvládneme, varuje ombudsman](#), ze dne 18. července 2023. Zde upozornil na to, že Česká republika je jednou z posledních zemí Evropské unie bez vlastní národní lidskoprávní instituce a dětského ombudsmana.
- [Vznik národní lidskoprávní instituce \(NHRI\) i zřízení dětského ombudsmana by ochranu lidských práv v Česku posílily, shodují se ombudsman i jeho zástupce](#), ze dne

¹ Dostupné na oficiálních stránkách Spojených národů v digitální knihovně zde: <https://digitallibrary.un.org/record/180217?v=pdf>.

12. prosince 2023. Ochránce zde zdůraznil, že veřejný ochránce práv se tehdy mohl zabývat lidskými právy pouze v některých oblastech

- [Vláda schválila vznik dětského ombudsmana i národní lidskoprávní instituce \(NHRI\)](#), ze dne 10. dubna 2024. Zde ochránce zdůraznil, že za své nedostatky zde Česká republika dlouhodobě čelí kritice OSN, Rady Evropy i orgánů Evropské unie a v posledních letech také stále silícím výhradám ze strany zástupců tuzemské občanské společnosti.
- [Dětský ombudsman bude! Prezident to včera stvrdil svým podpisem](#), ze dne 11. března 2025. Zde ochránce zdůraznil, že se věnuje méně pozornosti „*tomu, že zákon kanceláři ombudsmana přináší novou odpovědnost v podobě takzvané lidskoprávní instituce*“.

Dále ochránce v rámci projektu Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv s norskou národní lidskoprávní institucí NIM pracoval na posílení lidskoprávní perspektivy jeho činnosti a rovněž rozšiřoval své poznatky ohledně toho, jak by měla v budoucnu ustavená Česká národní lidskoprávní instituce fungovat (k tomu vizte [Výroční zprávu za rok 2022](#), s. 128 a násl.). V rámci tohoto projektu byl vydán i odborný článek [Vznik národní lidskoprávní instituce v České republice – v čem se lze inspirovat v Norsku?](#).

S pozdravem

JUDr. Pavel Pořízek, Ph.D. v. r.
vedoucí Kanceláře veřejného ochránce práv
a ochránce práv dětí
(podepsáno elektronicky)

Příloha

Rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti